

Körmös

„Nagy kavár van ám itt a fejekben, Kamarás elvtárs!”, panaszkodott nekem (szociográfusunk) jó tíz évvel ezelőtt a nagyhajtási párttitkár. Mivel témámba vág, nem érdektelen megemlíteni, hogy ott akkor két világnézeti kisebbséget, a (valóban) kommunistákat és a (valóban) keresztényeket vizsgáltam. Hát mai azt illeti, ma is nagy a kavár, legalábbis ami a dabas-sári iskolaügyet (továbbiakban D-S) illeti. Közél ezer médium-közlemény jelent meg erről, ám ezeknek – mint Révai Edit tanulmányából (Vigilia 94/7) megtudhatjuk – csak kisebbik fele volt kiegyensúlyozott, s érveket tartalmazó. Ez év nyarán végre megjelent Tomka Miklós írása (Vigilia 94/7), amely számomra meggyőzően bizonyítja, hogy a vélt nem a konkrét ügy tényéről szól, D-S cimkévé vált, a merőben ellentétes eszmei mondanivalójú forgatókönyveket írók számára. A leggyakoribb, az aufklarista és „emancipációs” scenáriókban D-S a zsarnokkatolicizmus, az agresszív keresztény kurzus jele, a másik oldal scenárióiban a szervezett egyházüldözésé. Ennek iskolapéldája a Magyar Vetés főszerkesztőjének, Stolmár G. Ilonának *A dabas-sári „iskolapélda”* című könyve, amely sajátos kontextusba helyezi el az ügy – eléggé sajátosan kiválogatott – dokumentumait. Ilyenbe: „A nemzeti és keresztény köntösbe bújt piperkőcök és akarnokok, huszadrangú harsogók, miniszteri bársonyszékben pompázó alkuszok és pénzéhes senkik paktumoznak és szerződnek pusztulásunkra.” Könnyen el lehet képzelni, hogy mit írhat a liberálisokról és a szocialistákról!

Természetesen az átlagon felül vallásos D-S-ban sem csak angyalok és ördögök élnek, hanem még sokan mások különféle érdekekkel, értékekkel, mentalitással, az azonos világnézetűek tábora is jócskán rétegzett. Egyik fél sem ismerte D-S szociológiai-szociálpszichológiai térképét. És egymást sem. Tomka a hazai szekularizáció (amely nem elvállaltalanodást, hanem a döntési szempontok sokasodását jelenti) iskolapéldájának tekinti D-S-t. Ebből következően az elpártoló keresztény szülők elsőre nehezen értelmezhető viselkedése nem D-S valóságának hirtelen változását, de nem is a plébános vagy az ellenzék manipulációját tükrözi, hanem azzal magyarázható, hogy döntéseink többsége nem elvi kiállás, hanem különböző érdekek és értékek közötti kompromisszumokat követelő választás.

Az egyházi iskola iránti igény ma még jóval meghaladja a kínálatot, de a jól megfogalmazott koncepció, hiteles képviselők és szakavatott bemutatkozó-stratégia híján az új vállalkozás védtelen a támadásokkal szemben. Stolmár G. Ilona dokumentum- (vagyis inkább dokumentáló) kötetének hátsó borítójára maga Szőrényi Levente vonja le a konklúziót: „Szép színes világról álmodunk, eszmélésünket azonban bemájolja a mindig mindent a saját képére formálni akarók döbbenetes istentelensége.” Tomka Miklós – mellesleg egy katolikus folyóiratban – egészen máshová lyukad ki: „A hívő közösség nem élhet úgy, mintha a megosztottságok és szertehúzások nem léteznének. (...) Az egyház nem elszigetelt imaközösség, hanem a világ szolgáltója. Tehát ismerni kell annak gondjait! Szót kell érteni az ezerféle csoporttal, (...) azokkal is, akik nem hívők, vagy akik allergiások az egyházra!”

A Magyar Rádió már szemlélte Tomka írását, egyértelműen pozitív felhanggal, és abban is reménykedhetünk, hogy legalább a plébániákon és az egyházi iskolákban el is olvassák.

Kamarás
Ilona